

Kinderrechteneducatie in het primair basisonderwijs: economische uitbuiting
Hoe verschillende kenmerken van leerkrachten verschillen in bestede aandacht
economische rechten.

Student: I.J. Gout (s4267923)

Begeleider: MSc. S. Westerbeek & dr. A.C. Timmermans

2e beoordelaar: S. van der Steen

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juli 2023

Abstract

The aim of this study was to gain insight into the extent to which primary schools in the North of the Netherlands provide education focused on economic exploitation. Economic exploitation are part of the children's rights education, which is a mandatory in Dutch primary education since 2006. Whilst it seems children are not aware with their rights. This thesis attempted to research the relationship between teacher characteristics such as gender, age and work experience and the provision of education at economic exploitation. The convenience sample consisted of 61 teachers, with the various characteristics being measured. The participants completed an online survey, responding to items using a 5-points Likert scale. A higher score indicated a greater degree of education focused on economic exploitation. The Mann-Whitney U test revealed no significant difference based on gender ($p=.09$). Spearman's Rho correlation showed a not significant relationship with age ($p=.58$). Pearson's correlation demonstrated a no significant difference with work experience ($p=.26$). All the results showed no statistically signification between teachers characteristics and the provision of education focused on economic exploitation. Furthermore, the findings indicate the need for more research to understand how different characteristics of teachers may influence the provision of education focused on economic exploitation.

Inleiding en Theoretisch Kader

Het vroegtijdig begrijpen van kinderrechten kan een impact hebben op het vermogen van kinderen om zichzelf en anderen te beschermen. De rechten van kinderen zijn universeel, zonder uitzonderingen op basis van achtergrond, ras, geslacht, religie, taal of andere eigenschappen (Verhellen, 1991). Onder de kinderrechten valt echter niet alleen het recht van kinderen om beschermd te worden tegen negatieve invloeden, maar ook het recht om onderwezen te worden in de eigen rechten. Leerlingen moeten immers leren om hun eigen rechten en die van anderen te kennen en in de praktijk te brengen (Covell & Howe, 1999). Op 1 augustus 2021 is een wet van kracht geworden die nieuwe eisen stelt aan burgerschapsvorming in het Nederlandse onderwijs. Daardoor tolereert de onderwijsinspectie het niet langer dat scholen geen doelgerichte benadering hanteren bij het vak burgerschapsvorming (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022). Bij het onderwijzen van de kinderrechten kan het niet zo zijn dat erin gesneden en geselecteerd wordt, de kinderrechten vormen een gelijkwaardig geheel (Jerome, 2016). Daarom kijkt deze studie naar een vaak minder belicht aspect van de kinderrechten, de economische kinderrechten. Onderwijs van de economische kinderrechten kan kinderen in staat stellen om een breder inzicht te krijgen in economische situaties zodat ze zichzelf kunnen beschermen tegen uitbuiting en misbruik (Jerome & Starkey, 2022). Er wordt door verschillende kindgerichte organisaties gepleit voor een betere realisatie van kinderrechten in het onderwijs (Covell & Howe, 1999). Leerkrachten bevinden zich in de situatie waarin ze de vrijheid ervaren om een eigen focus te leggen binnen het vak burgerschapsvorming, waardoor ze een grote rol spelen in de vormgeving van dit onderwijs (Bron & Thijs, 2011). De manier waarop kinderrechteneducatie wordt onderwezen kan beïnvloed worden door persoonlijke kenmerken van de leerkrachten (Kepenekci, 2006; Leighton, 2022). Derhalve wordt in het huidige onderzoek gekeken of er een samenhang is tussen besteedde aandacht aan economische uitbuiting in het basisonderwijs en verschillende leerkrachtkenmerken.

Kinderrechten

Wanneer het verplicht wordt vanuit de wet om het vak burgerschapsvorming in het onderwijs toe te voegen, spelen kinderrechten hierin een aanzienlijke rol. Kinderrechten zijn gegrond op de principes van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), welke in 1989 zijn aangenomen door de Verenigde Naties (Verhellen, 1977). In het verdrag worden 54 artikelen gepresenteerd die een gedetailleerde opsomming van rechten voor kinderen bevatten, waaronder bescherming tot economische uitbuiting (OHCHR, 1989). Wanneer beoogt wordt om de kinderrechten te waarborgen, zal dit door middel van betrokkenheid vanuit zowel de overheid als de samenleving plaats moeten vinden (OHCHR, 1989). Hoewel de artikelen voor de wet in principe gelijkwaardig zijn, leggen leerkrachten, scholen en beleidsmakers hier hun eigen nadrukken op (Bron & Thijs, 2011; Jerome, 2016). Wanneer enerzijds de aandacht wordt gericht op het beschermen van de kinderen tegen negatieve invloeden in het algemeen, wordt anderzijds onvoldoende nadruk gelegd op zaken zoals voorzieningen voor kinderen, het kunnen participeren in de maatschappij en de specifieke bescherming tegen economische uitbuiting. De wereldwijde beleidsmaatregelen lopen in de praktijk dan ook in voornaamheid uiteen, ondanks dat de kinderrechten in het algemeen gelijkwaardig nagestreefd dienen te worden (Campbell-Barr, 2021; Lundy et al., 2012). Hierdoor dreigen sommige kinderrechten gemarginaliseerd te worden, waardoor het belangrijk is om hier in wetenschappelijk onderzoek aandacht aan te besteden.

Kinderrechteneducatie

In Artikel 28 van het IVRK staat omschreven dat ieder kind recht heeft op onderwijs (Kinderrechtencollectief Nederland, z.d., -b; UNICEF, 2017). Sinds 2006 is in het Nederlandse basisonderwijs het lesgeven over burgerschapsvorming een vereiste geworden (Oomen & Vrolijk, 2010). Het onderwijs over kinderrechten krijgt een dubbele vorm: zowel informatief als interactief (Annoot, 1999; Oomen, 2015; Isenström, 2022). Kinderrechteneducatie in Nederland heeft verschillende leerdoelen. Deze doelen zijn te verdelen in het primaire doel, de ethische en maatschappelijke doelen en de cognitieve

doelen. Het primaire doel van kinderrechteneducatie is het leren aan kinderen om respectvol de medemens te behandelen, vaardige burgers op te leiden en om het begrip van sociale rechtvaardigheid en gelijkheid onder kinderen te vergroten (Covell & Howe, 1999; Dewey, 1916; Jerome & Starkey, 2022). De ethische en maatschappelijke doelen richten zich erop de kennis van de kinderrechten toe te passen in de samenleving, wat bijdraagt aan een positief zelfbeeld en de bevordering van zelfexpressie (Covell et al., 2008; Verhellen, 1991). De nadruk bij de cognitieve doelen ligt voornamelijk op het informeren van leerlingen over kinderrechten en het vertrouwd maken met de belangrijke kernbegrippen, zoals benadrukt door Covell et al. (2011) en Quennerstedt (2019). Wanneer kinderen een eerlijke kans krijgen en op de hoogte gesteld worden van hun rechten, wordt de mogelijkheid om zich te ontwikkelen in de samenleving als een bekwame burger realistischer gemaakt (Ruiz-Casares et al., 2017; Howe & Covell, 2010). Om kinderen deze kans te bieden past kinderrechteneducatie bij het begrijpen en beschermen van de kinderrechten (Verhellen, 1991). De plicht en verantwoordelijkheid van het toepassen van kinderrechteneducatie ligt bij volwassenen en de leerkrachten (Hammarberg, 1990). Op dit moment is het niet helder of er werkelijk onderwijs over kinderrechten wordt verstrekt en in welke omvang dit gebeurt (Munniskma et al., 2017). Leerkrachten geven aan dat zij handvaten missen in het lesgeven over kinderrechten (Gerber, 2008). Er bestaat een behoefte vanuit de leerkrachten om ondersteuning te ontvangen en een compleet beeld te krijgen over de verwachtingen van de leerkrachten over het lesgeven van kinderrechten, waardoor de leerkrachten uiteindelijk in staat zullen zijn zelf hier vorm aan te geven (Bron & Thijs, 2011).

Economische rechten

Dit onderzoek legt de focus op het domein van economische rechten, met specifieke aandacht gericht op economische uitbuiting. De 54 artikelen van het IVRK hebben betrekking op diverse aspecten van de klassieke mensenrechten en zijn ingedeeld in vijf categorieën. De vijf categorieën zijn civiele, politieke, economische, sociale en culturele rechten (Rijksoverheid, z.d.; Verhellen, 1997; Viésnjić-Jevtić et al., 2021). Artikel 4 van het verdrag

legt verdragspartijen de verplichting op om passende juridische, bestuurlijke en andere stappen te ondernemen met betrekking tot deze economische rechten, en benadrukt met name de bescherming tegen uitbuiting zoals omschreven in Artikel 32 en Artikel 36 (UNICEF, 2017). Het economisch recht omvat het begrip van verantwoordelijkheden en rechten binnen een economische context, wat kinderen helpt om een dieper inzicht te krijgen in economische uitbuiting en andere vormen van misbruik, en hen in staat stelt om deze te herkennen en te vermijden (Covell & Howe, 1999; UN General Assembly, 1989). Er zal gefocust worden op Artikel 32 – economische uitbuiting en schadelijke arbeid. Hierin wordt de economische uitbuiting en het schadelijke werk, wat nadelig kan zijn voor de ontwikkeling van kinderen, extra benadrukt (Kinderrechten, 2018). Het gehele artikel is bijgevoegd als Bijlage 1. In eerdere onderzoeken naar kinderrechteneducatie is vooral aandacht besteed aan de lesinhoud (Brantefors & Quennerstedt, 2016). Immers kan dit als een tekortkoming gezien worden richting de kinderrechteneducatie, omdat kinderrechteneducatie een bredere betekenis heeft dan alleen het overbrengen van de feitelijke inhoud van documenten en verdragen die de rechten van kinderen uiteenzetten (Oomen & Vrolijk, 2010). In de praktijk lijkt er een ongelijkheid te zijn tussen hoe de rechten van het kind worden toegepast en wat er wordt beschreven in het document over kinderrechten (Hundeide & Armstrong, 2011; Wyse, 2001). In huidig onderzoek is aandacht besteed aan de mate van uitvoering in de klas dan puur de lesinhoud.

Rol van docent

In de kinderrechteneducatie worden waarden overgebracht aan kinderen. Door de persoonlijke visie van de leerkracht hierop, kunnen er invloeden uitgeoefend worden op de wijze waarop kinderrechteneducatie wordt geïntegreerd (Lundy et al., 2012). Het is aan de school om te beslissen op welke manier ze als organisatie de diverse onderwerpen van het IVRK, zoals economische uitbuiting, willen introduceren en behandelen. Het is aan de leerkracht om te beslissen waar de aandacht over de onderwerpen van het IVRK, in hun eigen klaslokaal naartoe gaat (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022). Leerkrachten krijgen de mogelijkheid om mee te werken aan de vooruitgang van kinderrechteneducatie en

om de educatie van de kinderrechten succesvol te laten verlopen (Isenström, 2022; Jerome, 2016). De manier waarop kinderrechteneducatie wordt onderwezen, kan beïnvloed worden door bepaalde eigenschappen van de leerkracht (Leighton, 2022). Anastasiou (2020) toont aan dat de leeftijd van leerkrachten niet van invloed is op de prestaties van de leerlingen in de klas. Het geslacht van de leerkracht zou ook geen samenhang hebben met de prestaties van lesgeven (Anastasiou, 2020). In tegenstelling tot recent onderzoek waarin geslacht een voorspellende factor bleek te zijn (Leighton, 2022). Cope (2013) onderzocht de relatie tussen werkervaring en leerkrachtprestaties. Opvallend blijkt dat leerkrachten die net zijn begonnen met lesgeven, vaak gevoelens ervaren van onzekerheid over hun begrip van kinderrechten en hun vermogen om het bekwaam over te brengen op de leerlingen (Quennerstedt, 2020; Gerber, 2008). Uit bovenstaande blijkt dat leeftijd, geslacht en werkervaring factoren zijn van leerkrachten die mogelijk van invloed kunnen zijn op de prestaties van de leerlingen in de klas. In dit onderzoek zal een identificatie van de eigenschappen van basisschoolleerkrachten plaatsvinden.

Het streven in huidig onderzoek is om te begrijpen hoe kinderrechteneducatie momenteel wordt toegepast en hoeveel aandacht er wordt besteed aan economische uitbuiting, hierbij worden de invloed van de achtergrondkenmerken van de leerkrachten meegenomen. De vraag die centraal zal staan is: "Wordt er op dit moment onderwijs gegeven over economische uitbuiting en spelen verschillende kenmerken van leerkrachten in het primair basisonderwijs in Noord Nederland hierin een rol?". De deelvragen hierbij zijn:

- Is er een verschil in mannelijke of vrouwelijke leerkrachten en hun besteedde aandacht over economische uitbuiting in het basisonderwijs?
- Is er een verschil in de leeftijd van de leerkrachten en hun besteedde aandacht over economische uitbuiting in het basisonderwijs?
- Is er een verband tussen het aantal jaren werkervaring als leerkracht en hun besteedde aandacht over economische uitbuiting in het basisonderwijs?

Ondanks de verplichting over kinderrechten in het onderwijs die is ingegaan op 1 augustus 2021 (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022), is de verwachting dat er mogelijke

verschillen gevonden zullen worden tussen de verschillende kenmerken van de leerkrachten en de mate van aandacht die ze besteden aan economische uitbuiting. Verwacht wordt dat er mogelijk een verschil tussen mannelijke en vrouwelijke leerkrachten en hun besteedde aandacht aan economische uitbuiting wordt gevonden. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat geslacht geen samenhang vertoont (Anastasiou, 2020), in tegenstelling tot onderzoek van Leighton (2020) waarin geslacht wel degelijk een voorspelde factor bleek te zijn. Verder wordt verwacht dat meer werkervaring van leerkrachten gepaard gaat met een grotere aandacht voor het economisch recht, dit is tevens aangetoond in het onderzoek van Cope (2013). Volgens Anastasiou (2020) lijkt het aannemelijk dat de leeftijd van de leraren waarschijnlijk geen invloed zal hebben. Voor de wetenschappelijke relevantie zal huidig onderzoek waardevolle inzichten kunnen bieden voor het verbreden van de economische rechten in het basisonderwijs.

Methode

Onderzoeksdesign

Om antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag werd er gebruik gemaakt van een vergelijkend onderzoek. Er werd gekeken naar het verschil in het aanbod van educatie over economische rechten tussen het geslacht, de leeftijd en de werkervaring van leerkrachten. Er heeft een kwantitatief onderzoek plaatsgevonden, bestaande uit een eenmalig survey-onderzoek. Leerkrachten konden zelf aangeven in hoeverre zij aandacht besteden aan economische uitbuiting. Een correlatieve en beschrijvend onderzoek waren geschikt om de onderzoeksvraag te beantwoorden. De samenhang tussen de onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabele werden onderzocht.

Doelpopulatie, toegankelijke populatie en steekproef

De doelpopulatie van het onderzoek betrof mannelijke en vrouwelijke leerkrachten in het basisonderwijs in Noord-Nederland. Onder Noord-Nederland werden de provincies Drenthe, Groningen en Friesland meegenomen. Hier is voor gekozen omdat er meer persoonlijk netwerk van de onderzoekers zich in Noord Nederland bevond in combinatie met de beperkte tijd voor het onderzoek. De toegankelijke populatie bestond uit leerkrachten uit eigen netwerk van de onderzoekers en de geworven leerkrachten welke vanuit het sneeuwbal effect bereikt werden. De respondenten zijn geworven via een gemakssteekproef. Leerkrachten in het basisonderwijs werden gevonden via LinkedIn, Facebook of direct benaderd contact. De docenten mochten mee doen aan het onderzoek wanneer zij aan de inclusiecriteria voldeden. Het inclusiecriteria hield in dat de respondent een gediplomeerd basisschooldocent moest zijn en dat de respondent werkachtig is in Noord-Nederland. Er werd beoogd een steekproefomvang van 100 te hanteren om conclusies te trekken over de doelpopulatie (Fraenkel et al., 2019). De vragenlijst uit het onderzoek is 95 keer geopend. Hier zijn 29 deelnemers van uitgesloten, dit is te wijten aan het uitsluitend invullen van de geïnformeerde toestemming, het beperkt beantwoorden van de algemene vragen of het niet voldaan aan de inclusiecriteria. De bruikbare data bestond uit 61 respondenten, leerkrachten lesgevend op het basisonderwijs en woonachtig in Noord-Nederland.

Van de 61 respondenten deden er 5 mannen (8.2%) en 56 vrouwen (91,8%) mee aan dit onderzoek. De leeftijd van de respondenten liep op van 20 jaar tot AOW leeftijd en er werd een onderscheid gemaakt tussen jong (20-35 jaar) en oud (36-AOW). Van de 61 respondenten waren er 30 jonge leerkrachten (49,18%) en 31 oude leerkrachten (50,82%).

Tabel 1

Verdeling steekproef categoriale variabelen

Categoriale variabele		Frequentie (n)	Percentage (%)
Geslacht	Man	5	8,2
	Vrouw	56	91,8
Leeftijd	Jong	30	49,18
	Oud	31	50,82

Onderzoeksvariabelen en Instrumenten

De vragenlijst bestond uit 41 vragen die de leerkrachten moesten beantwoorden. De 41 vragen waren opgedeeld in twee verschillende delen. Het eerste deel bestond uit acht algemene vragen die bedoeld waren om informatie en verschillende kenmerken over de leerkracht te verzamelen. Het tweede deel bestond uit vijf schalen met een totaal van 33 items. Elke schaal stond voor één uitgekozen artikel uit het IRVK. In dit onderzoek is de focus gelegd op schaal 5. Schaal 5 ging over aandacht aan onderwijs gericht op economische uitbuiting, de afhankelijke variabele die centraal staat in dit onderzoek.

De vragenlijst was gebaseerd op het Peilingsonderzoek Burgerschap (Inspectie van het Onderwijs, 2022). Dit Peilingsonderzoek is gebaseerd op vragen die zijn overgenomen uit het Peilingsonderzoek dat in 2009 is uitgevoerd door Stichting Cito (Periodieke Peiling van het Onderwijsniveau, PPO). Deze vragen zijn aangepast aan het onderwerp die voor het huidig onderzoek van belang was, namelijk de besteedde aandacht aan economische uitbuiting. Om de vragen uit het Peilingsonderzoek Burgerschap aan te laten sluiten bij het huidig onderzoek, zijn in de vragen de woorden 'eigen mening' aangepast naar 'economische uitbuiting' en 'onze klas' aangepast naar 'in de klas'. Hierdoor werd de focus

verlegd naar de ervaring van de docent in plaats van de ervaring van de leerling.

Tabel 2

Items voor het meten van het concept economische uitbuiting

Item
1.Hoe vaak moedigt de juf/meester leerlingen aan om economische uitbuiting bespreekbaar te maken in de klas?
2.Hoe vaak moedigt de juf/meester aan om leerlingen een eigen mening te laten vormen over economische uitbuiting?
3.Hoe vaak laat de juf/meester zien dat je economische uitbuiting van meerdere perspectieven kunt bekijken wanneer hier uitleg over gegeven wordt?
4.Hoe vaak moedigt de juf/meester de klas aan om over het nieuws en actualiteiten te praten met mensen over economische uitbuiting?
5.Hoe vaak stellen de leerlingen zelf actuele nieuwsberichten over economische uitbuiting voor om over te praten?

De aanname was dat deze vragen valide zijn omdat deze vragen onder andere gebruikt worden bij de rijksoverheid en zijn gefundeerd op het Peilingsonderzoek Burgerschap (Inspectie van het Onderwijs, 2022).

Respondenten konden de vragen beantwoorden doormiddel van een 4-punts Likertschaal. De Likertschaal bestond uit de opties : nooit (0 keer per week), soms (1 keer per week), best vaak (2 tot 4 keer per week) en heel vaak (5 keer of vaker per week).

De betrouwbaarheid van schaal 5 over aandacht op onderwijs gericht op economische uitbuiting is gemeten met de Cronbach's Alpha. Deze is berekend en komt uit op een Cronbach's Alpha van .92. Om dit te beoordelen zijn de richtlijnen van George en Mallery (2005) aangehouden. Een Cronbach's Alpha $\geq .90$ uitstekend is , $\geq .80$ goed is, $\geq .70$ acceptabel is, $\geq .60$ twijfelachtig is, $\geq .50$ slecht is, $\leq .50$ onacceptabel is. De schaal over aandacht op onderwijs gericht op economische uitbuiting had een uitstekende betrouwbaarheid.

Kenmerken van leerkrachten

De kenmerken van leerkrachten die als onafhankelijke variabele zijn meegenomen in dit onderzoek zijn leeftijd, geslacht en werkervaring. In de vragenlijst werd de leeftijd van de leerkracht onderverdeeld in vijf groepen (t/m 25, 26-35, 36-45, 46-55 en 56-AOW). In de resultaten is de uiteindelijke verdeling uitgekomen in twee groepen, jong (20-35 jaar) en oud

(36-AOW). Hier is voor gekozen zodat de groepen groter zijn en statistisch beter te vergelijken. Het geslacht van de leerkracht konden de respondenten zich identificeren met man, vrouw of anders. Geen enkele respondent had anders ingevuld, waardoor de analyse zich tot twee groepen kon beperken. De werkervaring van de leerkracht konden de respondenten hun ervaring als leerkracht in jaren invullen. Hierdoor is werkervaring een kenmerk die elke waarde aan kan nemen.

Procedure

Voordat er participanten werden geworven, is de vragenlijst ter goedkeuring naar de ethische commissie gestuurd. Hieruit is gebleken dat de ethische commissie geen bezwaren zag bij de inhoud en uitvoering van het onderzoek. Het onderzoek had goedkeuring gekregen om van start te gaan. De enquête kon online worden ingevuld op eigen locatie van de participanten en nam naar verwachting tussen de 15 tot 20 minuten tijd in beslag. Participanten konden de vragenlijst beantwoorden tussen 19 april 2023 en 15 mei 2023. Om participanten te werven werden via sociale media, met name LinkedIn en Facebook, een oproep geplaatst om mee te doen aan een bachelor scriptie onderzoek. Wanneer mensen hierop hadden gereageerd werden ze benaderd om hun mailadres door te geven. Naar dit mailadres werd de informatiebrief en vragenlijst verzonden. Het mailadres werd na verzending van de vragenlijst weer verwijderd. Uiteindelijk is ook de verzonden e-mail met de vragenlijst verwijderd om te voorkomen dat er onnodige persoonsgegevens werden verzameld. Hier is voor gekozen omdat anders de vragenlijst openbaar gepubliceerd moest worden. De betrouwbaarheid van de vragenlijst is hiervoor beschermd. Voorafgaand aan het beantwoorden van de vragenlijst werden de deelnemers verzocht om toestemming te geven voor de verwerking van hun persoonlijke gegevens. Bovendien werden zij op de hoogte gesteld van hun rechten in kader van het onderzoek, waardoor een deelnemer op elk gewenst moment kon besluiten om de medewerking aan het onderzoek stop te zetten. Het was duidelijk gecommuniceerd dat de verzamelde data alleen beschikbaar zou zijn voor de onderzoekers en dat de gegevens opgeslagen zouden worden zonder direct identificeerbare persoonlijke informatie, oftewel gepseudonimiseerd. In de informatiebrief, zie bijlage 2,

werden de deelnemers verwezen naar de hoofdonderzoeker. Aan de hoofdonderzoeker konden eventuele vragen over de vragenlijst of het onderzoek worden gesteld. Voordat de deelnemers aan het onderzoek begonnen, dienden zij actief hun toestemming te geven.

Analyseplan.

De data is middels de enquêtelijst verzameld. De uitkomsten van de enquêtelijst is met behulp van SPSS geanalyseerd doormiddel van beschrijvende en toetsende statistiek.

De beschrijvende statistiek omvat twee maatstaven voor het centrum; het gemiddelde en de mediaan. Daarnaast worden twee maten voor de spreiding gebruikt; de standaarddeviatie en de variantie. De kenmerken geslacht en leeftijd zijn afgezet tegen de afhankelijke variabele door het berekenen van deze maten. Het kenmerk werkervaring is afgezet tegen de afhankelijke variabele door middel van een scatterplot, aangezien dit een continue variabele betreft. Bij de toetsende statistiek is een significantieniveau van .05 aangehouden.

De eerste deelvraag: 'Is er een verschil in mannelijke of vrouwelijke leerkrachten en hun besteedde aandacht over economische uitbuiting in het basisonderwijs?' zal doormiddel van een Mann-Whitney U test onderzocht worden. De categorie man bij het kenmerk geslacht betrof een te kleine steekproef om een t-toets uit te voeren (Fraenkel et al., 2019). Hierdoor is de Mann-Whitney U test gekozen, zodat we de medianen van twee ongepaarde groepen in verschil konden toetsen. Een veelgebruikte maat voor de effectgrootte is de U-waarde zelf. Hoe groter de U-waarde, hoe sterker het verschil tussen de twee groepen wordt beschouwd (Fritz et al., 2012). Er zijn verschillende assumpties horende bij de Mann-Whitney U test waar aan voldaan moest worden. Ten eerste moet de afhankelijke variabele gemeten worden op continu of ordinaal niveau, ten tweede moet de onafhankelijke variabele bestaan uit twee categorische en onafhankelijke groepen. De steekproefverdeling van de scores moeten dezelfde vorm hebben voor het interpreteren van de medianen en de laatste assumptie geeft aan dat de scores onafhankelijk moeten zijn. De eerste twee assumpties zijn voldaan, economische uitbuiting is de continue afhankelijke variabele en het geslacht bestaat uit twee categorische onafhankelijke groepen, mannen en vrouwen. Aan de derde assumpties blijkt niet te zijn voldaan, hierdoor is gekozen om de interpretatie te baseren op

mean ranks. Bij assumptie vier is aangenomen dat de vragenlijst onafhankelijk gemaakt is door de respondenten.

De tweede deelvraag: 'Is er een verschil in de leeftijd van de leerkrachten en hun besteedde aandacht over economische uitbuiting in het basisonderwijs?' zal doormiddel van Spearman's Rho onderzocht worden. Met de Spearman's Rho kan een verband tussen twee variabelen van ordinaal meetniveau getoetst worden. Er zijn twee assumpties horende bij de Spearman's Rho waar aan voldaan moet worden. Ten eerste moeten de twee variabelen op ordinaal niveau gemeten zijn en ten tweede moeten de twee variabelen gepaarde observaties representeren in een monotoon verband. Aan beide assumpties is voldaan.

De derde deelvraag: 'Is er een verband tussen het aantal jaren werkervaring als leerkracht en hun besteedde aandacht over economische uitbuiting in het basisonderwijs?' zal doormiddel van Pearson's Correlatiecoëfficiënt onderzocht worden. Om de sterkte en de richting van de lineaire relatie tussen de twee continue variabelen te meten. Er zijn verschillende assumpties horende bij Pearson's Correlatiecoëfficiënt waaraan voldaan moet worden. Ten eerste moet de relatie tussen de twee variabelen lineair zijn. Ten tweede moeten de scores normaal verdeeld zijn en als laatste moet er sprake zijn van homoscedasticiteit. Aan alle assumpties is voldaan.

De correlatie tussen leeftijd van leerkrachten en economische uitbuiting maar ook de correlatie tussen werkervaring van leerkrachten en economische uitbuiting werden als gemiddeld beschouwd als de waarde van $r > .5$ is (Cohen, 1992). De correlatie werd als klein beschouwd bij een waarde van $r > .2$ en $r < .5$. De correlatie werd als groot beschouwd bij een waarde van $r > .8$ (Cohen, 1992). Voor de Mann-Whitney U test konden dezelfde criteria toegepast worden om het sterkte van het verband te beoordelen, waarbij de effectgrootte werd berekend aan de hand van de U-waarde (Cohen, 1992).

Resultaten

Beschrijvende statistiek

Tabel 3 zal een overzicht geven van de centrummaten en spreidingsmaten van de leerkrachtkenmerken geslacht en leeftijd, afgezet tegen de besteedde aandacht aan economische uitbuiting in het basisonderwijs. Tussen man en vrouw bij het variabele geslacht is het verschil in gemiddelde 2.14. Bij variabele leeftijd is het gemiddelde verschil tussen de hoogste en de laagste waarde 4.69.

Tabel 3

Samenhang tussen kenmerken leerkracht en besteedde aandacht economische uitbuiting

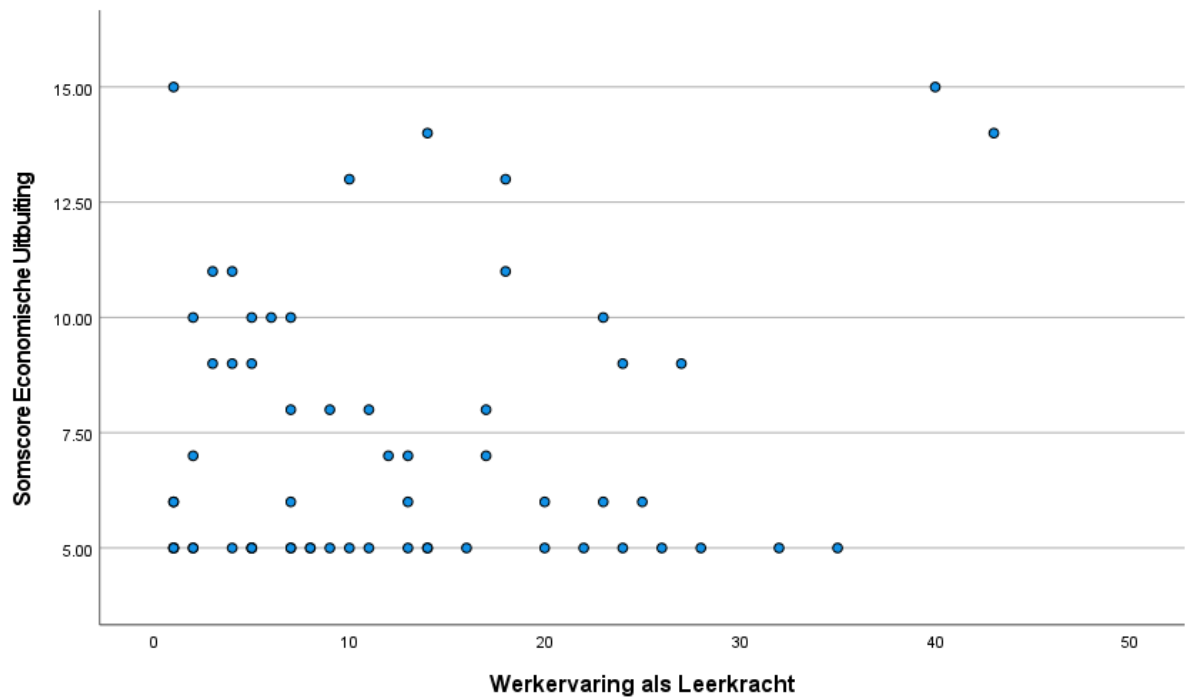
Categoriale variabelen		Gemiddelde	Mediaan	Standaarddeviatie	Variantie
Geslacht	Man	5,40	5.00	.89	.80
	Vrouw	7.54	6.00	3.01	9.05
Leeftijd	t/m 25	6.71	6.00	2.36	5.57
	26-35	7.43	5.00	3.06	9.35
	36-45	7.53	7.00	2.95	8.70
	46-55	5.91	5.00	1.30	1.69
	55-AOW	10.60	10.00	4.04	16.30

In figuur 1 wordt een scatterplot gebruikt om de relatie tussen de werkervaring van leerkrachten en de mate van onderwijzen van economische uitbuiting weer te geven. De scatterplot toont een aanzienlijke spreiding over het gemeten spectrum van werkervaring als leerkracht. De gemiddelde werkervaring van de leerkrachten was 12.48 (mediaan = 9.50, SD = 10.52, variantie = 110.72).

In onderstaand tabel wordt het begrip somscore economische uitbuiting gebruikt. De somscore economische uitbuiting houdt in dat de verschillende items in de vragenlijst over economische uitbuiting bij elkaar opgeteld zijn om de totale score te berekenen. Deze samengestelde maat vertegenwoordigt het totale niveau van besteedde aandacht aan economische uitbuiting.

Figuur 1

Somscore voor mate van economische uitbuiting afgezet tegen werkervaring als leerkracht

Toetsende statistiek

Geslacht

Met de Mann-Whitney U test is onderzocht hoe mannen en vrouwen verschillen in het aanbieden van onderwijs gericht op economische uitbuiting. Aangezien de vorm van de verdeling van de groepen verschillend zijn, worden de mean ranks vergeleken in plaats van de medianen. In de steekproef is gebleken dat de groep vrouwen hoger scoren (mean rank = 32.12) in besteedde aandacht voor economische uitbuiting dan mannen (mean rank = 18.50). De resultaten geven aan dat het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke leerkrachten en besteedde aandacht aan economische uitbuiting in het basisonderwijs niet significant is, $U = 77.5$, $p = .09$.

Leeftijd

Om de verbanden tussen de totaalscore voor het besteedde aandacht aan economische uitbuiting en de leeftijd van de leerkracht te onderzoeken, werd de correlatie bepaald met behulp van Spearman's Rho-coëfficiënt. Uit de analyse blijkt dat er geen significante samenhang bestaat tussen het besteedde aandacht over economische uitbuiting en de leeftijd van de leerkracht, $r(61) = .07, p = .58$.

Werkervaring

Met als doel de lineaire verhouding tussen de besteedde aandacht aan economische uitbuiting en de werkervaring van docenten te onderzoeken binnen de steekproef, is de correlatie geanalyseerd aan de hand van de Pearson's R coëfficiënt. De analyse toont aan dat er geen significante relatie bestaat tussen de besteedde aandacht aan economische uitbuiting en de werkervaring van de leerkracht, $r(61) = .15, p = .26$.

Conclusie en discussie

In dit onderzoek werd onderzocht of er op dit moment onderwijs gegeven wordt over economische uitbuiting en of verschillende kenmerken van leerkrachten in het primair basisonderwijs in Noord Nederland hierin een rol spelen. Om de invloed van de kenmerken van de leerkrachten te onderzoeken zijn drie deelvragen opgesteld. Waardoor de samenhang tussen de kenmerken geslacht, leeftijd en werkervaring met besteedde aandacht met economische uitbuiting is onderzocht.

Uit de resultaten is gebleken dat er geen significant verschil is gevonden tussen vrouwelijke en mannelijke leerkrachten en hun besteedde aandacht aan economische uitbuiting in het basisonderwijs. Vervolgens is er geen samenhang gevonden in leeftijd van de leerkrachten en hun besteedde aandacht over economische uitbuiting in het basisonderwijs. Tenslotte zijn er geen significante verbanden en verschillen waargenomen tussen werkervaring als leerkracht en hun besteedde aandacht aan economische uitbuiting. Een verklaring voor deze conclusie zou kunnen zijn dat burgerschapsvorming, inclusief kinderrechteneducatie pas sinds 1 augustus 2021 in de wet is aangescherpt (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022). Het is een recente gebeurtenis wat voor de leraren meer vorm moet krijgen voordat het opgepakt kan worden. Het gegeven dat leerkrachten zelf mogen beslissen waar ze aandacht aan besteden in hun lessen over burgerschapsvorming (Isenström, 2022; Jerome, 2016), benadrukt het belang van een gestructureerd plan en duidelijke richtlijnen voor het organiseren van het vak burgerschapsvorming. Deze aanpak zal leerkrachten effectiever ondersteunen bij het bijbrengen van burgerschapsvaardigheden aan kinderen (Bron & Thijs, 2011). De resultaten komen echter overeen met het onderzoek van Anastasiou (2020) dat er geen significant verschil is in geslacht bij het lesgeven in het onderwijs en geen significant verschil in de leeftijd van leraren en het geven van onderwijs. De resultaten vertonen geen overeenkomst met het onderzoek van Cope (2013) waarin werd gesteld dat er wel degelijk verschillen zaten in leeftijd en werkervaring van leerkrachten. De resultaten van het onderzoek van Leighton (2022) wijken af met de gevonden resultaten van

het huidige onderzoek, aangezien in huidige onderzoek geen verschil bij geslacht is gevonden.

Beperkingen

Via de online vragenlijst zijn er enkel respondenten geworven via eigen netwerk en zijn er respondenten geworven via het internet. Uiteindelijk is gebleken dat de mannelijke leerkrachten in het onderzoek niet goed vertegenwoordigd waren. Dit kan verklaard worden door het feit dat mannelijke leerkrachten in de populatie ook niet even goed vertegenwoordigd zijn als vrouwelijke leerkrachten (CBS). In vervolgonderzoek zouden mannelijke leerkrachten persoonlijk gevraagd kunnen worden. Bij het interpreteren van de resultaten bij de Mann-Whitney U test is het belangrijk om voorzichtig te zijn. Aangezien de betrouwbaarheid van de Mann-Whitney U test afneemt bij groepsgroottes van minder dan vijf deelnemers (GraphPad Software, z.d.). De validiteit van het onderzoek is beperkt. Het is niet met zekerheid te verklaren dat de vragen de besteedde aandacht aan economische uitbuiting nauwkeurig hebben gemeten. Alhoewel de vragen gebaseerd zijn op een goed onderbouwd Peilingsonderzoek van de Inspectie van het Onderwijs (2022). Voor een toekomstig onderzoek gericht op het verbeteren van de betrouwbaarheid binnen het onderzoek, is het aanbevolen om een groter aantal vragen te gebruiken die de afhankelijke variabele nauwkeuriger meet. Het is raadzaam om een deskundige te raadplegen om een geschikt instrument te vinden dat goed past bij het concept dat wordt onderzocht. De betrouwbaarheid van de zes items over economische uitbuiting in de vragenlijst, berekend met Cronbach's Alpha, bleek uitstekend (George & Mallery, 2005).

Aanbevelingen vervolgonderzoek en praktijk

Vervolgonderzoek zou het huidige onderzoek op een grotere schaal in heel Nederland kunnen uitvoeren. Om niet alleen gebruik te maken van het eigen netwerk van de onderzoekers, maar door de databank van leraren in Nederland te gaan gebruiken. In de overweging was de bereikbaarheid en het eigen netwerk een meer overwegende factor dan een random steekproeftrekking. Dit is te wijten aan tijd en het hebben van geen budget. Welk invloed dit gehad heeft op het uiteindelijke onderzoek is niet helder. Door de volgende keer niet gebruik te maken van een selectieve steekproef zal het onderzoek representatiever

worden (Fraenkel et al., 2019). Vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op meerdere kenmerken van de leraren. De persoonlijke mening van de leerkrachten over burgerschapsvorming zou mogelijk rekening mee gehouden kunnen worden. Deze opvattingen zouden een invloed kunnen hebben hoe de leerlingen tegen burgerschapsvorming aan gaan kijken (Deunk & Doolaard, 2013).

Het onderzoek heeft eventueel een bijdrage kunnen leveren aan de bestaande literatuur over de verschillende kenmerken die van invloed kunnen zijn op docenten en hun werkhouding ten opzichte van het economisch recht. De resultaten hebben geen significante verschillen gevonden tussen de kenmerken van de leerkrachten en de besteedde aandacht aan economische uitbuiting. In het licht van de hedendaagse politieke en maatschappelijke omstandigheden, waarin onderwijsvrijheid centraal staat (Isenström, 2022; Jerome, 2016), is het essentieel om uitgebreidere leerplanvoorschriften op het gebied van kinderrechteneducatie te anticiperen (Gerber, 2008).

Referentielijst

- Anastasiou, S. (2020). *The Moderating Effect of Age on Preschool Teachers' Trait Emotional Intelligence in Greece and Implications for Preschool Human Resources Management*. International Journal of Education and Practice. Geraadpleegd op 21 juli 2023, van <http://www.conscientiabeam.com/journal/61>
- Annoot, H. (1999). *Zich ontplooiën in een vrije samenleving. Over kinderrechten en onderwijs*. In E. Verhellen, J. Van Gils, H. Annoot, & V.A. Valeer, *Rechten van het kind in en door het onderwijs* (pp. 11-34). Uitgeverij Acco.
- Boog, B. & Wagemakers, A. (2014) *Actieonderzoek: mogelijkheden en voorbeelden*. In: Van Dijkum, C. & Tavecchio, L. (Red.) (2014). *Praktijkonderzoek in ontwikkeling*. Boom Lemma Uitgevers (pp.15 - 28).
- Brantefors, L., & Quennerstedt, A. (2016). Teaching and Learning Children's Human Rights: A research synthesis. *Cogent Education*, 3(1), 1247610.
<https://doi.org/10.1080/2331186x.2016.1247610>
- Bron, J., & Thijs, A. (2011). Leaving it to the schools: citizenship, diversity and human rights education in the Netherlands. *Educational Research*, 53(2), 123-136.
<https://doi.org/10.1080/00131881.2011.572361>
- Campbell-Barr, V. (2021). The provision, protection and participation of children's rights in professional practice. In *International perspectives on early childhood education and development* (pp. 221-233). https://doi.org/10.1007/978-3-030-68241-5_16
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112(1), 155–9.
- Cope, L.M. (2013). *The Impact of Teachers' Characteristics and Self-Reported Practices on Students' Algebra Achievement*. Geraadpleegd op 21 juli 2023, van http://gateway.proquest.com.proxy-ub.rug.nl/openurl?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:dissertation&res_dat=xri:pqm&rft_dat=xri:pqdis:359413
- Covell, K., & Howe, R. B. (1999). The impact of children's rights education: A Canadian

study. *International Journal of Children's Rights*, 7(2), 171-183.

<https://doi.org/10.1163/15718189920494327>

Covell, K., & Howe, R. B. (2001). Moral education through the 3 r's: Rights, respect and responsibility. *Journal of Moral Education*, 30(1), 29-41.

Covell, K., & Howe, R. B. & McNeil, J.K. (2008). "Als er een dode rat is, verlaat hem dan niet." Het begrip van jonge kinderen van hun burgerschapsrechten en verantwoordelijkheden." *Cambridge Journal of Education* 38(3): 321 – 339 .

Covell, K., Howe, R. B., & Polegato, J. L. (2011). Children's human rights education as a counter to social disadvantage: a case study from England. *Educational Research*, 53(2), 193-206. <https://doi.org/10.1080/00131881.2011.572367>

Deunk, M., & Doolaard, S. (2013). *Attitude en handelen van basisschoolleerkrachten met betrekking tot het verbeteren en borgen van leerlingresultaten*. Gronings Instituut voor Onderzoek van het Onderwijs.

Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. New York, America: MacMillan.

Ettekoven, S., & Hooiveld, J. (2010). *Leren en onderwijzen: over de theorie van leren* (1^e dr.). Noordhoff.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2019). *How to design and evaluate research in education* (10de ed.). McGraw Hill Education.

Fritz, C. O., Morris, P. E., & Richler, J. J. (2012). "Effect size estimates: Current use, calculations, and interpretation." *Journal of Experimental Psychology: General*, 141(1), 2-18.

George, D., & Mallery, P. (2005). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*, 11.0 update (4de editie). Allyn & Bacon

Gerber, P. (2008). *From Convention to Classroom: The Long Road to Human Rights Education. Measuring States' Compliance with International Law Obligations*

Mandating Human Rights Education. PhD Thesis published by VDM Verlag Dr. Müller Aktiengesellschaft & Co.: Saarbrücken, Germany.

GraphPad Software, LLC. (z.d.). The power of nonparametric tests. *GraphPad*.

https://www.graphpad.com/guides/prism/latest/statistics/stat_the_power_of_nonparametric_tests.htm

Hammarberg, T. (1990). "Het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind - en hoe het werkt ." *Mensenrechtenkwartaal* 12(1): 97 – 105 . doi: <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.2307/762167>

Howe, R. B., & Covell, K. (2010). Miseducating children about their rights. *Education, Citizenship and Social Justice*, 5(2), 91–102.
<https://doi.org/10.1177/1746197910370724>

Hundeide, K., & Armstrong, N. (2011). ICDP approach to awareness-raising about children's rights and preventing violence, child abuse, and neglect. *Child Abuse & Neglect*, 35(12), 1053–1062. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2011.09.008>

Inspectie van het Onderwijs. (2022). *Peil Burgerschap: Einde basisonderwijs 2019-2020*. In *Onderwijsinspectie*. Geraadpleegd op 30 april 2023, van <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/themarapporten/2022/03/09/peil.burgerschap-einde-basisonderwijs-2019-2020>

Isenström, L. (2022). Teachers' Rights-Teaching Mentalities - What Teachers Do and Why. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 66(2), pp. 275-289.
doi:<https://doi.org/10.1080/00313831.2020.1869075>

Jerome, L. (2016). Interpreting Children's Rights Education: Three perspectives and three roles for teachers. *Citizenship, Social and Economics Education*, 15(2), pp. 143-156.
doi:<https://doi.org/10.1177/2047173416683425>

Jerome, L., & Starkey, H. (2022). Developing Children's Agency within a Children's Rights Education Framework: 10 propositions. *Education 3-13*, 50(4), 439–451.

<https://doi.org/10.1080/03004279.2022.2052233>

Kepekci, Y. K. (2006). A study of university students' attitudes towards children's rights in Turkey. *The International Journal of Children's Rights*, 14(3), 307–318.

<https://doi.org/10.1163/157181806778458095>

Kinderrechten. (2018, 7 februari). *Onderwijsdoelstellingen - Artikel 32 Kinderrechtenverdrag*.

Geraadpleegd op 5 april 2023, van <https://www.kinderrechten.nl/kinderrechten-vw/artikel-32-onderwijsdoelstellingen/>

Kinderrechtencollectief Nederland. (z.d.-b). *Kinderrechten*.

<https://www.kinderrechten.nl/professionals/kinderrechten/>

Leighton, J. P. (2022, februari 14). A Study of Teacher Candidates' Views on Children's Human Rights in Canada. *The International Journal of Children's rights*(30 (1)), pp. 146-172

Lundy, L. (2012). Children's rights and educational policy in Europe: The implementation of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *Oxford Review of Education*, 38(4), 393-411. <https://doi.org/10.1080/03054985.2012.704874>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2022, 21 juni). *Mensenrechten in het onderwijs*.

Voorlichting |College voor de Rechten van de Mens.

<https://www.mensenrechten.nl/voorlichting/opschool>

Munniksma, A., Dijkstra, A. B., Van der Veen, I., Ledoux, G., Van de Werfhorst, H., &

Ten Dam, G. (2017). Burgerschap in het voortgezet onderwijs: Nederland in vergelijkend perspectief. In *ScienceGuide*. Amsterdam University Press.

Geraadpleegd op 23 maart 2023, van

<https://www.scienceguide.nl/wpcontent/uploads/2018/02/iccs2016burgerschapnederland.pdf>

OHCHR. (1989). *Convention on the Rights of the Child*.

<https://www.ohchr.org/en/instrumentsmechanisms/instruments/convention-rights-child>

Oomen, B. (2015). *Mensenrechten in het onderwijs. Van 'extra naar essentie'*. Uitgeverij SWP.

Oomen, B., & Vrolijk, M. (2010). *Inspiratie voor mensenrechteneducatie; democratisch burgerschap en mensenrechten in het (burgerschaps)onderwijs*. Stichting NJCM.

Rijksoverheid. (z.d.) *Grondwet*.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/grondwet-en-statuut/grondwet>

Ruiz-Casares, M., Collins, T. M., Tisdall, E. K. M., & Grover, S. C. (2016).

Children's rights to participation and protection in international development and humanitarian interventions: Nurturing a dialogue. *The International Journal of Human Rights*, 21(1), 1-13. <https://doi.org/10.1080/13642987.2016.1262520>

UNICEF. (z.d.-b). *Wat is kinderrechteneducatie?*

<https://www.unicef.be/nl/kinderrechteneducatie/wat-kinderrechteneducatie>

UNICEF. (2017). *Verdrag inzake de Rechten van het Kind*.

<https://www.unicef.nl/files/Unicef-kinderrechtenverdrag-2019.pdf>

UN General Assembly (1989). "Convention on the Rights of the Child." Retrieved from:

<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>

Verhellen, E. (1997). *Verdrag inzake de rechten van het kind. Achtergronden, motieven, strategieën, hoofdlijnen* (3e ed.) Garant.

Verhellen, E. (1991). *Verdrag inzake de rechten van het kind*. Leuven/Apeldoorn, België: Garant

Viésnjić-Jevtić, A., Sadownik, A. R., & Engdahl, I. (Eds.). (2021). Young children in the world and their rights: thirty years with the United Nations convention on the rights of the

child (International perspectives on early childhood education and development, (35).
Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-68241-5>

Wyse, D. (2001). Grammar for Writing? A Critical Review of Empirical evidence. *British Journal of Educational Studies*, 49(4), 411–427. <https://doi.org/10.1111/1467-8527.t01-1-00185>

Quennerstedt, A. (2019). *Teaching children's human rights in early childhood education and school. Educational aims, content and processes*. Örebro University: Reports in Education 21.

Bijlage 1 Artikel 32

Lid 1 – “De staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind te worden beschermd tegen economische exploitatie en tegen het verrichten van werk dat naar alle waarschijnlijkheid gevaarlijk is of de opvoeding van het kind zal hinderen, of schadelijk zal zijn voor de gezondheid of de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke of maatschappelijke ontwikkeling van het kind.”

Lid 2 – “De staten die partij zijn, nemen wettelijke, bestuurlijke en sociale maatregelen en maatregelen op onderwijsterrein om de toepassing van dit artikel te waarborgen. Hiertoe, en de desbetreffende bepalingen van andere internationale akten in acht nemend, verbinden de Staten die partij zijn zich er in het bijzonder toe:

- a. een minimumleeftijd of minimumleeftijden voor toelating tot betaald werk voor te schrijven;
- b. voorschriften te geven voor een passende regeling van werktijden en arbeidsvoorwaarden;
- c. passende straffen of andere maatregelen voor te schrijven ter waarborging van de daadwerkelijke uitvoering van dit artikel.”

Deze leden zijn relevant voor het onderzoek naar besteedde aandacht van economische rechten in het basisonderwijs.

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

Kinderrechteneducatie in het onderwijs.

➤ **Waarom krijg ik deze informatie?**

U bent uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek omdat u docent bent in het Primair Onderwijs.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door studenten van de Bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Eindverantwoordelijke van het onderzoek is hun begeleidend docent, mw. MSc. Sonja Akyürek - Westerbeek

Het onderzoek vindt plaats in de periode april – juni 2023.

➤ **Moet ik meedoen aan dit onderzoek?**

Meedoen aan het onderzoek is vrijwillig. Wel is uw toestemming nodig. Lees deze informatie daarom goed door. Stel alle vragen die u misschien heeft, bijvoorbeeld omdat u iets niet begrijpt. Pas daarna besluit u of u wilt meedoen. Als u besluit om niet mee te doen, hoeft u niet uit te leggen waarom, en zal dit geen negatieve gevolgen voor u hebben. Dit recht geldt op elk moment, dus ook nadat u hebt toegestemd in deelname aan het onderzoek.

➤ **Waarom dit onderzoek?**

Uit verschillende internationale en nationale onderzoeken blijkt dat er nog relatief weinig wordt gedaan aan de implementatie van kinderrechteneducatie en dat Nederland zich in de achterhoede bevindt. Vanuit de literatuurstudie komt naar voren dat er mede door een gebrek aan centrale sturing er nog geen eenduidige inrichting is van kinderrechteneducatie (als onderdeel van burgerschapsvorming) in Nederland, en er is nog weinig aandacht voor professionalisering op het gebied van kinderrechten en fundamentele rechten.

In dit onderzoek willen we zicht krijgen welke kennis docenten hebben met betrekking tot kinderrechteneducatie, of er verschillen zijn tussen docenten en scholen.

➤ **Wat vragen we van u tijdens het onderzoek?**

Eerst vragen we u of u toestemming geeft voor het onderzoek en voor het beantwoorden van een vragenlijst met betrekking tot kinderrechteneducatie. De gegevens die worden verzameld, worden verwerkt in een SPSS-file. Daarbij worden alle namen van personen en plaatsen verwijderd, zodat niet meer herkenbaar is welke personen hebben deelgenomen aan het onderzoek.

Pas als u toestemming heeft gegeven, kan het afnemen van de vragenlijst beginnen. Het zal ongeveer 15 tot 20 minuten duren om deze vragenlijst in te vullen.

Als u op enig moment niet meer verder wilt gaan met het invullen van de vragenlijst, dan kan dat. U hoeft niet uit te leggen waarom u niet meer verder wilt gaan.

➤ **Welke gevolgen kan deelname hebben?**

We verwachten geen nadelen voor u als gevolg van het interview en de onderwerpen die aan bod zullen komen.

➤ **Hoe gaan we met uw gegevens om?**

In één document wordt bijgehouden welk deelnemersnummer elke deelnemer krijgt. Dit is het enige document waarop uw naam te vinden is. Het document wordt bewaard in de beveiligde omgeving van de Faculteit GMW; daarbij worden de richtlijnen gevolgd die de Faculteit hanteert bij het opslaan van persoonsinformatie.

De ingevulde vragenlijsten worden na het overzetten in de SPSS-file vernietigd. De data uit de vragenlijsten interviews worden in een beveiligde omgeving opgeslagen volgens de richtlijnen van de Faculteit GMW.

Over dit onderzoek worden géén artikelen geschreven die in (wetenschappelijke) tijdschriften gepubliceerd worden.

➤ **Wat moet u nog meer weten?**

U kunt altijd vragen stellen over het onderzoek: nu, tijdens het onderzoek, en na afloop. Dit kan door de verantwoordelijke docent te e-mailen (s.akyurek-westerbeek@rug.nl) of te mailen of bellen met de student waarmee u de afspraak voor de vragenlijst hebt gemaakt.

Heeft u vragen/zorgen over uw rechten als onderzoeksdeelnemer of de uitvoering van het onderzoek? U kunt hierover ook contact opnemen met de Ethische Commissie Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen: ec-bss@rug.nl.

Als onderzoeksdeelnemer heeft u recht op een kopie van deze onderzoeksinformatie.